

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa M. R. i A. B.-G.

przeciwko W. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 stycznia 2007 r.,

zażalenia powodów na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 22 września 2006 r.,

- 1.) **uchyla zaskarżone postanowienie w części dotyczącej odrzucenia apelacji powoda M. R.,**
- 2.) **oddala zażalenie w pozostałym zakresie i zasądza od powódki A. B.-G. na rzecz pozwanego kwotę 1200, zł (jeden tysiąc dwieście) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny odrzucił apelację powodów, ponieważ nie została ona należycie opłacona przez profesjonalnego pełnomocnika (art. 130² § 1 i 3 k.p.c.). Opłata została mianowicie uiszczona po terminie oraz w niewłaściwej wysokości (w kwocie 4 677,67 zł zamiast w kwocie 4 768 zł).

Sąd Apelacyjny podkreślił, że do zamieszczonego w apelacji wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie zostały dołączone oświadczenia powodów o ich sytuacji materialnej i rodzinnej, przewidziane w art. 102 ust. 2 nowej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, dlatego wniosek podlegał zwrotowi i nie wywoływał skutków prawnych. W konsekwencji opłata apelacyjna została uiszczona po terminie właściwym do wniesienia apelacji, w wysokości niezgodnej z wymaganiem przewidzianym w art. 21 ustawy o kosztach.

W zażaleniu powodowie domagali się uchylecia tego postanowienia, zarzucając naruszenie art. 13, 18 ust. 1 i 102 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych i sprawach cywilnych.

Skarżący wyrazili pogląd, iż złożenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych oraz oświadczenia o stanie majątkowym i rodzinnym nie musi być dokonane w terminie przewidzianym do wniesienia apelacji, byle by nastąpiło przed rozpoznaniem tego wniosku przez sąd. Twierdzili też, że przepisy postępowania cywilnego nie mają zastosowania przy orzekaniu o zwolnieniu od kosztów sądowych, nie miał więc zastosowania art. 130² k.p.c. Zwrócili ponadto uwagę na błędne obliczenia opłaty apelacyjnej przez Sąd Apelacyjny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm., dalej: uksc), która ma zastosowanie do opłaty apelacyjnej powodów, przeniosła generalnie regulację procesową dotyczącą kosztów sądowych do Kodeksu postępowania cywilnego. Z tej przyczyny oczywiście błędny jest pogląd, iż art. 130² k.p.c. nie ma zastosowania w rozpoznawanej sprawie. Powodowie są reprezentowani przez adwokata

obarczonego od dnia 2 marca 2006 r. dodatkowymi obowiązkami, m.in. obowiązkiem opłacenia, bez wezwania, wnoszącego środka odwoławczego pod rygorem jego odrzucenia (art. 130² § 1 i 3 k.p.c.). W judykaturze ugruntował się jednak pogląd, iż zamieszczenie w piśmie zawierającym środek odwoławczy wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powoduje „odroczenie” obowiązku uiszczenia opłaty.

W razie oddalenia takiego wniosku, przewodniczący sądu wzywa do uiszczenia należnej wpłaty także wtedy, gdy apelację wniósł adwokat (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 r., I CZ 81/06, z dnia 15 listopada 2006 r., V CZ 83/06, oraz z dnia 28 listopada 2006 r., III CZP 98/06, jeszcze nie publ.).

Złożenie samego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie jest jednak skuteczne, bowiem ustawa wymaga dołączenia do niego oświadczenia strony obejmującego szczegółowe dane o jej stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (art. 102 ust. 2 u.k.s.c.). Niedołączenie takiego oświadczenia przez adwokata powoduje niezaskarżalny zwrot wniosku a limine (art. 102 ust. 4 u.k.s.c.), a to oznacza unicestwienie skutków procesowych związanych z jego wniesieniem (art. 130 § 2 k.p.c.).

Zarządzeniem z dnia 24 maja 2006 r. został prawomocnie zwrócony wniosek A. B.-G. o zwolnienie od kosztów sądowych. Następstwem zniweczenia skutków złożenia tego wniosku (art. 130 § 2 k.p.c.) jest zaktualizowanie się sytuacji oznaczającej nieopłacenie apelacji powódki przez profesjonalnego pełnomocnika, uzasadniającej odrzucenie apelacji (art. 130² § 3 k.p.c.). Zaskarżone postanowienie jest więc w tej części trafne, dlatego należało oddalić zażalenie powódki oraz obciążyć ją kosztami postępowania zażaleniowego (art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 98 i 108 § 1 k.p.c.).

Inna jest sytuacja procesowa powoda, którego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych nie został zwrócony, lecz rozpoznany merytorycznie w dwóch instancjach. W tej sytuacji musi być respektowane prawomocne postanowienie oddalające wniosek M. R. o zwolnienie od kosztów, wywołujące – z przyczyn poprzednio podanych – konieczność wezwania go o uiszczenie opłaty apelacyjnej przez przewodniczącego (art. 130 § 1 k.p.c.). Odrzucenie jego apelacji, w sytuacji gdy nie powstał jeszcze obowiązek uiszczenia opłaty, było nieuzasadnione.

Należało w konsekwencji uchylić zaskarżone postanowienie w części dotyczącej odrzucenia apelacji powoda (art. 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Opłata apelacyjna została bezspornie uiszczona w dniu 28 lipca 2006 r. w wysokości 4 677,67 zł (art. 21 u.k.s.c. wymagał dopłaty do kwoty 4 678 zł). Kwestia ta nie ma jednak znaczenia w sytuacji, w której rozmiar uiszczonej opłaty apelacyjnej znacznie przewyższa wymiar opłaty obciążającej M. R.